PÄÄESIKUNTA
Pv asessori Tuija Sundberg

MUISTIO 1 (2)

Helsinki 12.2.2018

Eduskunnan puolustusvaliokunnalle

HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE LAIKSI RAJAVARTIOLAIN JA ULKOMAALAISLAIN MUUTTAMISESTA SEKÄ ERÄIKSI NIIHIN LIITTYVIKSI LAEIKSI (HE 201/2017 vp.)

Yleistä

Puolustusvoimien näkemyksen mukaan esitys toteutuessaan parantaa viranomaisten, erityisesti rajavartiolaitoksen, mahdollisuuksia vastata Suomen turvallisuusympäristössä ilmeneviin uhkiin. Onnistuessaan uudistus antaa koko viranomaiskentälle paremmat mahdollisuudet toimia, kunhan käytännöt yhteen sovitetaan.

Sotilaallista voimankäyttöä koskevan päätöksenteon ja tilanteiden johtosuhteiden on kaikissa tilanteissa säilyttävä selkeänä. Erityisesti aluevalvontalain ja rajavartiolain välinen suhde erilaisissa tilanteissa on oltava selvä. Käytännön tilanteessa tulee olla selvää, mitä lakia missäkin vaiheessa tilannetta sovelletaan ja mihin lainsäädäntöön toimivaltuudet kulloinkin perustetaan. Tämä edellyttää muutosten kattavaa kouluttamista viranomaisten henkilöstölle.

Suomen sotilaallinen puolustaminen on puolustusvoimien lakisääteinen ensimmäinen tehtävä. Rajavartiolain muutosta käytäntöön sovellettaessa eri viranomaisten lakisääteiset tehtävät on pidettävä selkeinä. Rajavartiolaitoksen toimivaltuudet sotilaallisessa maanpuolustuksessa onkin kuvattu esityksen 34 c §:ssä siten, että maanpuolustustehtävä on selkeästi rajavartiolain 25 §:n tarkoittama osallistumistehtävä. Rajavartiolaitos jatkossakin osallistuu valtakunnan puolustamiseen, missä tehtävässä puolustusvoimat on vastuuviranomainen. Puolustusvoimilla tulee edellä mainitun vuoksi olla ohjausvastuullinen rooli Rajavartiolaitoksen varautumisessa sotilaalliseen maanpuolustukseen (esim. operatiiviset tehtävät, operatiivinen suunnittelu, yhteensovittaminen).

Miehittämätön ilmailu

Miehittämättömään ilmailuun liittyvä muutosesitys on hyvin samankaltainen kuin puolustushallinnon työryhmässä valmisteltu esitys, jonka osalta lausuntokierrosvaihe on juuri päättynyt. Muotoiluja on yhteen sovitettu myös valmistelun aikana. Muutosesitysten nähdään tukevan hyvin toisiaan.

Asevelvollisten käyttö rajavartiolaitoksen toiminnan tukena

34 d §:n mukaisen asevelvollisten käytön rajavartiolaitoksen toiminnan tukena osalta puolustusvoimat pitää yleisesti tärkeänä, että asevelvollisuuden sisältö rajavartiolaitoksessa ja puolustusvoimissa säilyy kuitenkin siten samankaltaisena, että asevelvollisten yhdenvertainen asema ei vaarannu. Ottaen huomioon, että 34 d §:n toimivaltuudet ovat tilapäisiä ja sidottu kahteen poikkeukselliseen tilanteeseen (rajaturvallisuuden ylläpitämiseen liittyvä perusteltu syy tai Suomen turvallisuusympäristössä ilmenevä tarve), sääntely ei tässä muodossa johtane yhdenvertaisuuden kannalta ongelmalliseen asetelmaan.

Tuija Sundberg
Puolustusvoimien asessori
Varatuomari, OTL